

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ויחי

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ג
(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי
„מכון לוי יצחק“
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה
שנת שבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשוח

לזכות

רבקה תמר תחי'

לרגל היכנסה לגיל המצוות, ש"ק פ' ויגש, ד' טבת ה'תשפ"ה

ולזכות אחי' ואחותה

מנחם מענדל, יוסף יצחק, יעל, ואחי' שיחיו

*

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' ירון ארי' וזוגתו מרת שירה שירלי שיחיו בוגנים

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>

To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הגדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלת קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ב. בענין מעלתה של מדרגת יוסף, לגבי דרגת השבטים והאבות, מבואר באריכות בתורת החסידות, שהאבות והשבטים היו "רועי צאן", והתנזרו מעניני העולם העלולים להפריע להם בעבודתם; אבל יוסף היה משנה למלך, תפקיד הקשור עם טרדות גדולות ביותר, ובפרט במצרים, הנקראת "ערות הארץ"⁶ – ואף על פי כן לא הפריע הדבר ליוסף לעמוד באותה שעה בתכלית הדבקות לאלקות.

זהו גם הטעם לכך שהתורה מספרת⁷: "ויזכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו, משום שלא תיארו לעצמם שאפשרי הדבר שאותו משנה למלך יהיה יוסף הצדיק, שכן לפי סדר העבודה הרי "עולם" מהווה סתירה לדביקות באלקות (עוד יש לפרש: "והם לא הכירוהו" – לא היתה להם כל הכרה במדרגה כה גבוהה כפי שהיתה מדרגתו של יוסף הצדיק).

על פי זה יש לבאר את הכתוב⁸: "אלה תולדות יעקב יוסף", "תולדות יעקב" הם הגילויים של יעקב, שיעקב ועניניו היו באצילות, ויוסף המשיכם והורידם לעולמות ב"ע עד לעולם הזה הגשמי. ודוקא יוסף היה מסוגל לעשות זאת, שכן מדרגתו היתה – בענין זה – נעלית יותר מדרגת יעקב, על כן היה יכול לרדת למקום תחתון יותר, כפי הכלל⁹: "כל הגבוה גבוה ביותר יורד למטה מטה יותר".

כלומר אף ש"אין קוראים אבות אלא

א. בסיום פרשת ויחי מספרת התורה, על בשורת יוסף לישראל על הגאולה "ואלקים פקד יפקד אתכם והעלה אתכם מן הארץ הזאת גו". הן הירידה למצרים באה על ידי יוסף: בגללו באו יעקב ובניו למצרים, והן היציאה ממצרים באה על ידי יוסף: הוא השמיע את הבשורה ונתן את הסימן¹ ולא סימן גרידא – אלא גם את הכח² שיהיה "והעלה אתכם מן הארץ הזאת".

כדי להבין את שייכות גלות מצרים ויציאת מצרים ליוסף, יש להקדים (ביאור) מעלתו של יוסף, שבכמה ענינים עמד בדרגה נעלית לא רק מאחיו השבטים כי אם גם מיעקב אבינו. שמשום שברוחניות היה – בענינים הנ"ל – נעלה מהם, היה³ גם בגשמיות במקום מלך, והשבטים ויעקב השתחוו לו, כפי שנראה קודם בחלום יוסף ואחר כך נתקיים בפועל: השבטים – רבות פעמים⁴ – וכן יעקב, כמסופר בתחילת הפרשה "וישתחו ישראל על ראש המטה".

שהרי כל הדברים ואירועי העולם הגשמי משתלשלים ונובעים מן הדברים והמאורעות ברוחניות. ובפרט בנוגע לחיי האבות והשבטים, שכל חייהם היו רוחניות – כדברי אדמו"ר הזקן בתניא⁵: "שחיי הצדיק אינם חיים בשרים כי אם חיים רוחניים שהם אמונה ויראה ואהבה" – הרי ודאי שכל הקורות אותם בגשמיות, גם זאת שיעקב והשבטים השתחוו ליוסף, הוא משום שברוחניות עמד יוסף במדרגה נעלית מהם.

(6) בראשית מב, ט. וראה קה"ר פ"א, ד.

(7) בראשית מב, ח. תו"ח ויחי קד, ד (כפירוש הראשון).

(8) תו"א קג, (כפירוש שבהצ"ע ג).

(9) בראשית לו, ב. וראה ביאורו ר"פ ויחי (ל, א ואילך). אה"ת ד"ה בן פורת יוסף (שפו, א) ובכ"מ.

(9) נתבאר בארוכה בשערי אורה ד"ה יביא לבוש מלכות

פ"ב ואילך ופ"ב ואילך.

(1) תרגום יונתן (ויחי ג, כח). תנחומא פ' שמות כד.

(2) עיין ד"ה לך – תרכ"ז.

(3) תו"ח ויחי קג, סע"ב. לקו"ש [המתורגם] ח"ג ע' 81 ובהמציין שם.

(4) ה' פעמים (ב"ר פפ"ד, יו"ד).

(5) אגה"ק סכ"ז.

ג.ז.

דורנו זה הוא דור האחרון של הגלות והוא הוא דור הראשון של הגאולה – כהודעת והכרזת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, יוסף שבדורנו (ע"ש יוסף הראשון שהודיע והכריז ש"אלקים פקד יפקוד אתכם והעלה אתכם מן הארץ הזאת אל הארץ אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב"), שכבר נשלמו כל מעשינו ועבודתנו, וכבר כלו כל הקיצין וכבר עשו תשובה, וכבר נסתיימו כל ההכנות ובאופן ד"הכנה רבתי", והכל מוכן לסעודה² דלעתיד לבוא, לויתן ושור הבר³ ויין המשומר⁴.

(משיחות עשרה בטבת (יהפך לשמחה), ושי"פ ויחי, י"ד טבת תשנ"ב)

לקוטי

לשלשה¹⁰, היינו שרק שלשה אלה, אברהם יצחק ויעקב היו "אבות" שכל אחד מהם פעל בכל אחד מיישראל, להמשיך אלקות על ידי מדה מיוחדת: אברהם על ידי חסד, יצחק – גבורה ויעקב – תפארת (רחמים); הגה יוסף, לא פעל ענין חדש, היו אלו "תולדות יעקב", הוא החדיר בעולם את ההמשכות של יעקב – "בחיר שבאבות"¹¹ (שמדתו, תפארת, היא קו האמצעי בין חסד לגבורה, הכוללת את שתייהן). אבל זה עצמו, שיוסף היה יכול להוריד את ההמשכות של "בחיר שבאבות" למטה מטה, הוא משום שהוא עצמו היה גבוה גבוה ביותר.

ג. על פי זה גם יובן מה שכתוב בזהר¹² ששלשה רגלים הם כנגד שלושת האבות: פסח כנגד אברהם, בו נאמר¹³ "לושי ועשי עוגות"; שבועות כנגד יצחק, שלכן היתה התקיעה במתן תורה בחג השבועות בשופר¹⁴, מאילו של יצחק¹⁵, וסוכות כנגד יעקב, בו נאמר¹⁶ "ולמקנהו עשה סוכות", הפעם הראשונה בו מופיע בתורה ענין סוכות, ושמיני עצרת שייך ליוסף¹⁷, כי כמו שאצל יוסף נאמר "אלה תולדות יעקב יוסף", שיוסף הוא המשך ליעקב, כך שמיני עצרת הוא המשך של חג הסוכות.

בשמיני עצרת ישנם שני דברים מנוגדים: הוא¹⁸ "רגל בפני עצמו", שלכן מברכים

10 ברכות טז, ב. וראה תו"א ר"פ וארא.
 11 ש' הפסוקים תולדות כו, כה. ראה ג"כ ב"ר פע"ז, א. זח"א קיט, ב. קמו, ב. ולעיל פ' ויצא.
 12 ח"ג רנו, ב. טור א"ח ס' תיז בשם אחיו (הובא במגורת המאור (לר"י אלנקוה) ח"ב הלכות ר"ח).
 13 בראשית יח, ו.
 14 שמות יט, יט.
 15 פדר"א ספ"א, הובא ברש"י שמות יט, יג. מדרש אגדה בראשית כב, יג. וראה ד"ה שובה תרמ"א (בהמשך יותני תר"ם).
 16 בראשית לג, יז.
 17 זח"א רה, ב.
 18 סוכה מה, רע"א וש"ג.

ויחי

שהחיינו בשמיני עצרת (שלא כמו שביעי של פסח, שאין מברכים בו שהחיינו, משום שאינו יום טוב נפרד מחג הפסח); ומאידך, הוא נקרא "שמיני עצרת", המשך לחג הסוכות.

כי הקשר של שמיני עצרת לסוכות – דומה לקשר של יוסף הצדיק עם יעקב. אף יוסף הוא המשך של יעקב, כי כאמור, הוא ממשיך למטה את עניני יעקב, אבל זה גופא שהוא מסוגל להוריד את ההמשכות העליונות של יעקב למטה, הרי זו מעלה מיוחדת ביוסף אפילו לגבי מדריגת יעקב עצמו. כך גם שמיני עצרת ממשיך בפנימיות את כל עניני חג הסוכות (רגל השלישי, הכולל בתוכו שני הרגלים פסח ושבועות, כמו שמדת יעקב כוללת את מדות אברהם ויצחק) שהרי סוכות מורה על בחינת "מקיף" (כמו הסוכה המקיפה את האדם), היינו, שבסוכות באות כל ההמשכות מלמעלה באופן של מקיף; ובשמיני עצרת הן באות בפנימיות: "עצרת תהיה לכם", – כנישו, מלשון קליטה, בפנימיות¹⁹. אבל זה עצמו, שבשמיני עצרת באים כל ההמשכות באופן פנימי, מורה על כוח נעלה בשמיני עצרת, שבגלל כוח עליון זה יכולים גם הגילויים שהם למעלה מהעולם – ומצד עצמם אינם שייכים להיות נמשכים רק בבחינת "מקיף" – לבוא בשמיני עצרת בעולם בבחינת פנימיות.

יתרה מזו: בסוכות הקריבו שבעים פרים כנגד שבעים אומות²⁰, כלומר, שמאחר שמההמשכות של חג הסוכות שהן בבחינת

19 ובוה יובן פירש"י בסוכה שם: "רגל בפני עצמו שאין יושבין בסוכה". ולכאורה מה "שאין יושבין בסוכה" הוא רק ענין שלילי, שאינו ה"רגל" דסוכה, אבל יכול להיות חול, אינו מורה על ה"רגל" דשמע"צ? וע"פ מ"ש בפנים יובן: ענינו של שמע"צ הוא, דהדלה הישיבה בסוכה – בתוך הסוכה, כי אדרבא המקיפים דסוכה נמשכים בפנימיות.
 20 סוכה נה, ב.

1) פרשתנו נ, כד.
 2) ע"פ ל' חז"ל – אבות פ"ג מט"ז. סנהדרין לה, א ובפרש"י.
 3) ראה ב"ב עה, א. ויק"ר פי"ג, ג.
 4) ברכות לד, ב. וש"ג.

מקיף, יכולים אומות העולם שתהיה להם יניקה ואחיזה בהם. לכן הקריבו שבעים פרים כדי "לברר" את שבעים האומות; אבל בשמיני עצרת, אף שאז באות כל המשכות למטה, מכל מקום הקריבו רק "פר אחד איל אחד", שעל זה נאמר²¹ "יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך", שאין לזרים כל אחיזה או יניקה בדבר. בדוגמת מדריגת יוסף, שגם בהיותו במצרים, "ערות הארץ", לא בלבלה אותו כלל מלהיות בתכלית הדביקות באלקות – 'ואין לזרים אתך'.

ד. ביאור נוסף על הקשר בין שמיני עצרת ליוסף: אחד הטעמים שחג זה נקרא שמיני, אף שהוא יום טוב בפני עצמו, הוא משום שמאירה בו מדריגת שמיני, שלמעלה מסדר השתלשלות²². המספר שבעה מסמל את כל סדר השתלשלות שקבוע ומחולק למספר שבע – "שבעת ימי ההיפק". המספר שמונה מורה על מדריגה הבאה מעבר למספר שבע, למעלה מהשתלשלות. ומשום שבשמיני עצרת מאירה מדריגת השמיני – שלמעלה מסדר השתלשלות ואינה מוגבלת בשום מדידות והגבלות – לפיכך יכולים לבוא בשמיני עצרת בפנימיות גם המשכות שהם למעלה מהעולם שבסוכות נמשכו רק בבחי' מקיף.

כך מוצאים גם בענין המילה, שמצותה ביום השמיני, כי על ידי ברית מילה נמשך בחי' השמיני, שהוא למעלה מהשתלשלות וזוהי נתינת כוח להמשיך את המדריגות העליונות בקדושה, שהם למעלה מעולם (כתר²³

שלמעלה מהשתלשלות) ולהורידם ולחברם עם "יסוד סיומא דגופא"²⁴, היינו שעל ידי ברית מילה נזרע גם כל הבשר הגשמי של האדם ומתאחד עם הקב"ה בברית עולם²⁵. ומדריגה זו של שמיני, המאירה בשמיני עצרת, זוהי מדריגת יוסף הצדיק "צדיק יסוד עולם".

ה. לפי זה יובן גם השייכות של גלות מצרים ויציאת מצרים ליוסף דוקא: כוונת הירידה לגלות מצרים היתה כדי להוציא משם "רכוש גדול", היינו לברר את ניצוצות הקדושה שהיו מצויים במצרים²⁶, וכשסיימו בני ישראל את העבודה, וברירו הניצוצות, היתה הגאולה. שזוהו גם מה שנאמר²⁷ ודם פסח²⁸, כי ענין דם המילה הוא להעלות את הדרגות התחתונות, "יסוד סיומא דגופא". כח זה לרדת מטה מטה ולהוציא משם הניצוצות – בא מיוסף הצדיק. לכן היה זה יוסף הצדיק שעל ידו באה הירידה לגלות, והוא זה שהבטיח את בשורת הגאולה, כי הוא נתן את הכח להשלים את כוונת הגלות, עבודת הבירורים, ועל ידי זה להביא הגאולה.

ו. כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר כמה פעמים²⁹, שישנם ה"אושפיון" החסידים, כלומר, שכשם שהשבעה "אושפיון", אברהם, יצחק וכו' כל אחד מהם הוא אושפיון, "אורח", ביום אחר של חג הסוכות, כך ישנם שבעה "אושפיון" של נשיאי החסידות, הבעל שם טוב, המגיד ממזריטש, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר

* * *

בימינו אלה, שמאז כלה חמתו בביהמ"ק, ולאחרי "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁸, ולאחרי כל הגזירות והשמדות ר"ל ור"ל שסבלו בני" באריכות וקושי הגלות האחרון, ובפרט גזירת השואה בדור האחרון, בודאי נעשה הצירוף והזיכוכ בשלימות, "די והותר" – נעשה הענין ד"סמך מלך בבל"⁹ אך ורק באופן של טוב הנראה והנגלה לעיני בשר, ובלשון חז"ל¹⁰ שהקב"ה אומר לישראל "בני אל תתייראו, כל מה שעשית¹¹ לא עשיתי אלא בשבילכם. . הגיע זמן גאולתכם!"

ובדורנו זה (ובפרט בשנה זו, "הי' תהא שנת נפלאות אראנו") צריכה להיות עיקר ההדגשה. . בהענין ד"סמך נופלים", לחזק ולעודד את רוחם של בני" . . כולל ובמיוחד – החיזוק והעידוד ע"י האמונה בביאת המשיח ובטחון גמור ש"הנה זה (משיח צדקנו) בא"¹², וההוספה בהכנה לביאתו ע"י התשובה וקיום התומ"צ, ובלשון ההכרזה דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו: "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה"¹³, "שובה ישראל עד ה' אלקיך, והכן עצמך ובני ביתך לקבל פני משיח צדקנו הבא בקרוב ממשי"¹⁴.

(משיחות ש"פ ויחי (ועשרה בטבת יהפך לשמחה) תנש"א)

(8) תניא רפ"ז.

(9) יחזקאל כד, ב.

(10) יל"ש ישעי' רמז תצט.

(11) כולל גם הפעולה דמלך בבל שאינו אלא כגרון ביד החוצב בו.

(12) שה"ש ב, ח. וראה שהש"ר עה"פ (פ"ב, ח (ב)).

(13) אג"ק שלו ח"ה ס"ע שסא ואילך. שעז ואילך. תח ואילך. ועוד.

(14) "היום יום" – ט"ו טבת.

(24) הקדמת ת"ז (י, א).

(25) ראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ג ע' 11 ואילך.

(26) ראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ג ע' 77 ואילך.

(27) מכילתא בא יב, ו. הובא ברש"י שם.

(28) בהשיחה (אחש"פ תשכ"א – נדפסה לקמן פ' בא)

נתבאר בארוכה, שגם פסח הו"ע בירור ניצוצות היותר

תחתונים, עוד יותר מכמו במילה. ואכ"מ.

(29) ראה ספר המאמרים ה'תשי"א ע' 47.

(21) משל"ה, יז. וראה ד"ה ביום השמע"צ תשי"י, סד"ה ביום השמע"צ תש"ט.

(22) ראה לקו"ת דברים פז, ד. ועייג"כ לעיל ע' 66 ובהמצויין שם.

(23) שזוהו ג"כ מה שמצות מילה היא מ"ע שיש בה כרת, אותיות כתר. שלא מצינו חיוב כרת במ"ע לבד מצות מילה (ופסח, השוה למילה, ראה הערה 28) – כי א"א להיות המשכת הכתר כי אם רק ע"י שליחה, לא תעשה, והחידוש במילה ופסח, שעל ידם נמשך הכתר גם בכלים, עשה.

הוספה בשורת הגאולה

יא.

מצינו בגדעון ש"בימיו היו ישראל בצרה והי' הקב"ה מבקש אדם שילמד עליהם זכות. . . כיון שנמצא זכות בגדעון שלמד עליהם זכות, מיד נגלה אליו המלאך, שנאמר וירא אליו מלאך ה' ויאמר לו לך בכח זה, בכח זכות שלמדת על בני", "אמר הקב"ה, יש בך כח ללמד סניגוריא על ישראל, בזכותך הם נגאלים".²

. . . הלימוד זכות בנוגע לקירוב וזירוז הגאולה – שכיון שכבר "כלו כל הקיצין"³, עוד בזמן הגמרא, ועאכו"כ לאחרי אריכות וקושי הגלות במשך יותר מאלף ותשע מאות שנה ועדיין לא בא . . . ובנוגע לתשובה («אין הדבר תלוי אלא בתשובה»³) – כבר עשו תשובה, שהרי אין לך אדם מישראל שלא הרהר תשובה (לא רק פעם אחת, אלא) כמה פעמים במשך ימי חייו, שע"ז נעשה "בשעתא חדא וברגעא חדא"⁴ מרשע גמור צדיק גמור, כפס"ד הגמרא⁵ שהמקדש את האשה "על מנת שאני צדיק (גמור)⁶ אפילו רשע גמור מקודשת שמא הרהר תשובה" – הרי בודאי ובודאי שמשיח צדקנו צריך לבוא תיכף ומיד ממש, אשר, כדאי הוא לימוד זכות זה לגאול את ישראל, ובפרט שנוסף על הלימוד זכות, ה"ז גם פס"ד של כו"כ רבנים ומורייהוראה בישראל, וכיון שהתורה "לא בשמים היא"⁷, הרי, פס"ד זה בב"ד של מטה מחייב כביכול ומזכה גם את ב"ד של מעלה, וכן יקום!

- 1) תנחומא שופטים ד.
- 2) יל"ש שופטים רמז סב.
- 3) סנהדרין צז, ב.
- 4) זח"א קכט, סע"א.
- 5) קידושין מט, ב. רמב"ם הל' אישות פ"ח ה"ה. טושו"ע אה"ע סל"ח סל"א.
- 6) ע"פ גירסת האור זרוע סקי"ב.
- 7) נצבים ל, יב. וראה ב"מ נט, ב.

לקוטי

ויחי

שיחות

הנהגה זו היא בדוגמא למה שהיה אצל יוסף הצדיק: הוא התעסק עם דברים פחותים ביותר, עד להשפיע למצריים – "הא לכם זרע" – ובעת מעשה היה בתכלית הדביקות לאלקות.

ז. לכן ראינו גם שההשגחה הפרטית הוליכה את הרבי באופן כזה, שהיה מתגורר דוקא בערים גדולות, עליהם אמרו חז"ל: "ישיבת כרכים קשה"³⁴ (כשם שיוסף הצדיק היה נמצא במטרופולין של מצרים). מקום מגורם של הנשיאים שלפניו היה בערים קטנות, כמו ליאונא, ליאדי, ליובאוויטש (אמנם פעמים רבות ביקרו ערים גדולות, והרבה פעמים גם בחוץ לארץ, עבור טובת הכלל והפרט, אבל היה זה באופן זמני, אבל בקביעות היתה דירתם בעיר הקטנה). אפילו מאוחר יותר, כשהרבי (מוהרש"ב) נ"ע עבר מליובאוויטש לרוסטוב, היתה גם עיר גדולה זו מנותקת מן העולם, וגם ברוסטוב עצמה היו מבודדים מהעיר. אבל כ"ק מו"ח אדמו"ר – מתחילת נשיאותו היה, תחילה בנסיעות ולאחר מכן קבע מגורו בערים גדולות: מוסקבה, פעטרבורג (לענינגראד) ואחר כך בריגא, ורשא, וכיו"ב – כמו שאמר פעם הרבי: עשר גלויות גלתה ליובאוויטש, ומנה כל העשרה גלויות – עד שהתיישב בניו יורק. ובכל הערים הגדולות התמסר להפצת החסידות יחד עם הפצת היהדות בכלל. כשם שיוסף הצדיק, שהיה מאוחד עם אלקות ועם כל זה היה מושל ועסק בתיקונים בארץ מצרים.

ח. בגלל מעלת יוסף על האבות והשבטים: שאצלו האירה מדריגה כזו של אלקות שהיא למעלה מהעולם, היתה גם ההנהגה מלמעלה עמו באופן של למעלה מהטבע (בח' סובב).

זהו גם הטעם³⁵ שיוסף הצדיק נענש³⁶ על

האמצעי, הצמח צדק, אדמו"ר מהר"ש, והרבי מוהרש"ב, שכל אחד מהם הוא "אושפיזא" באחד מימי הסוכות. מזה מובן בפשטות, שכ"ק מו"ח אדמו"ר, שהוא ממלא מקום וממשיך דרכם של הנשיאים-אושפיזין החסידיים, יומו הוא – שמיני עצרת.

כך גם מרומז בשמו הראשון – יוסף³⁰, (והרי "שמא גרים"³¹ וביחוד כאשר השם נבחר על ידי צדיקים נשיאי ישראל) שכאמור לעיל, יש למדריגת יוסף הצדיק שייכות לשמיני עצרת. גם "עבודת" הרבי היתה באותו אופן של יוסף הצדיק³²: הוא המשיך את כל הענינים הנעלים של רבותינו שקדמו לו למטה בעולם. אנו רואים זאת מכך שהרבי עסק בפרסום והפצת חסידות לא רק בלשון הקודש ובאידיש, אלא גם בשפות שונות אחרות. כי עבודתו היתה להמשיך אלקות בכל מקום, עד למטה מטה.

כן מצינו בהנהגת הרבי שתי קצוות מנוגדות: בה בשעה שהיה עוסק בכל מציאותו לגלות ענינים עמוקים ביותר בתורת החסידות, התמסר כולו לחינוך והפצת היהדות באופן הפשוט ביותר: ללמד את ילדי ישראל "אלף-בית", להשפיע על יהודים לשמור שבת, כשרות, טהרת המשפחה וכיו"ב. ודברים אלו דרש מחסידיו (כי "בתר רישא גופא אויל"³³, כל הגוף הולך אחר הראש, לכן צריכים חסידים להשתדל במיוחד בענינים בהם התמסר הראש שלהם, הרבי), להתמסר לחינוך הכשר והפצת היהדות במעשה בפועל ואפילו באופן הפשוט ביותר, ובאותה שעה להתעמק בלימוד החסידות (שמשום כך כתב הרבי והוציא לאור מאמרים והמשכים עמוקים של חסידות חב"ד).

30) וגם בשמו השני נרמזה בחינה זו, כי יצחק בגימט' שמונה פעמים הו'.

31) ברכות ז, ב. ועיין שער הגלגלים הקדמה כג. ס' חסידים ס' רמד. ועוד.

32) ראה שיחת שמח"ת תש"ה (נדרפסה בסה"מ ה'תש"ט קונטרס צח) סעיף ח וסעיף יו"ד.

33) עירובין מא, א.

34) כתובות ק, ב.

35) תו"ח ויחי קו, א. ד"ה ולא זכר שר המשקים תפר"ח.

36) ב"ר בפ"ט, ג. הובא ברש"י ס"פ וישב.

שביקש משר המשקים שיזכירוהו לפני פרעה; ולא סמך בבטחון גמור שהקב"ה בעצמו יוציאהו מבית האסורים, שלכן היה עונשו להשאר שנתיים נוספות בבית האסורים. שואלים על כך: במה מתבטא כאן חטאו של יוסף? הרי ידוע שאדם צריך לעשות כלי בדרך הטבע לברכת הקב"ה ואין בכך סתירה לבטחון בהקב"ה. כמו שנאמר³⁷ לגבי פרנסה: "וברכך ה' אלוקיך בכל אשר תעשה", שצריך לעשות כלי בדרך הטבע לפרנסה ולבטוח בקב"ה שישלח ברכתו באמצעות כלי זה. כך מצינו גם אצל יעקב אבינו, כשהיה ירא מעשו: "פן יבא והכני אם על בנים", שיחד עם התפלה והבטחון בהקב"ה הכין גם כלים בדרך הטבע – דורון (מתנה לעשיו) ומלחמה – שעל ידם תבוא הצלתו. מדוע איפה, נענש יוסף הצדיק על שעשה כלי בדרך הטבע להצלתו מבית האסורים?

אלא משום שבדרגא זו שעמד בה יוסף, – כאמור לעיל, שהיה דבוק בבחינת הסובב של אלקות שהיא נעלית מלהיות מקור לנבראים, – לא היה זקוק להכנות וכלים בדרך הטבע, וממנו נדרשת מדריגה נעלית יותר של בטחון, ללא כל אמצעי של הנהגת הטבע, שעל בטחון זה נאמר³⁸: "טוב לחסות בהוי' (בחי' טוב) מבטוח באדם" (העליון, בחי' ממלא).

ט. והנהגה כזו שלמעלה מן הטבע ראו גם אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר. הוא הבקיע את כל ההעלמות וההסתרים של הטבע באופן כה גלוי, שלא ראו כל כך אצל אף אחד מרבותינו נשיאינו. מלבד זאת שנאסר הרבה פעמים³⁹, גם אופן מאסרו היה קשה יותר, עד ששפטו אותו בפועל ממש לעונש מות, ר"ל (אדמו"ר) הזקן בעת מאסרו היה רק בסכנת עונש זה, אבל בפועל לא הוציאו עליו גזר דין זה, אבל

(37) דברים טו, יח. וראה קונטרס ומעין מאמר כה.

(38) תהלים קיח, ב. לקו"ת דברים צא, ב.

(39) ראה ליקוט לד ואילך (גדפס בלקו"ד ע' תרט).

על הרבי גזרו עונש זה, ה"י). זאת ועוד: בין אלו שאסרו את הרבי, גיהלו את חקירתו ועינוהו במאסרו, היו בעלי בחירה (יהודים), ועל בעלי בחירה הרי הקב"ה, כביכול, אינו שליט, כמאמר: "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים"⁴⁰, שבנגזע לענינים של יראת שמים, ושל תורה ומצוות, נמסרה כל השליטה בידי אדם שיוכל לעשות כפי בחירתו.

זהו גם ביאור הדבר, שאמר ראובן לאחיו לגבי יוסף: "השליכו אותו אל הבור ג'ו' ויד אל תשלחו בו"⁴¹, שהם עצמם לא יפגעו בו רק ישליכוהו לבור. לכאורה אינו מובן: כיון שבבור היו נחשים ועקרבים⁴², במה עדיף להשליך לבור מאשר אופן אחר של שליחת יד? הרי על פי תורה ודאי היה שימות בבור, כפי ההלכה⁴³, שמעידין כו' – כשבים עדים ומעידים שפלוגי נפל לבור של נחשים ועקרבים מותר לאשתו להנשא לאחר.

התשובה לכך: אף שהשבים סברו שהוא מחוייב מיתה⁴⁴, טען ראובן, שלא יסמכו על עצמם להרגו בידיים, שכן מאחר שהם בעלי בחירה היה נהרג גם אם לא היה מחוייב מיתה לכל הדעות, או אם היתה לו זכות ונעשה לו נס⁴⁵. לכן השליכוהו לבור, שעל ידי זה מסרו דינו לשמים, כיון שנחשים ועקרבים אינם בעלי בחירה⁴⁶ ונט נעשה לו. על אף שעל פי תורה הרי בדרך הטבע כשאדם נופל לתוך בור של נחשים ועקרבים, הוא מת, כמוזכר לעיל.

(40) ברכות לג, ב. וש"נ.

(41) בראשית לו, כב.

(42) שבת (כב, א) הובא בפרש"י עה"ת שם.

(43) יבמות קבא, א. שו"ע אה"ע ס' יז סעיף כט. וראה בעצי ארוזים שם דתיק בירוש' שם פליג על הבבלי וס"ל דאין מעידין דחיישינן לנס כיוסף.

(44) אור החיים וישב (לו, כ). ספורנו שם. ועוד.

(45) ראה זח"א קפה, רע"ב. ירושלמי יבמות פט"ז ה"ג בסופה. תוד"ה אין (יבמות קבא, ב). שו"ת רבנו הזקן ס' כח (קרבן לסופה).

(46) ראה בארוכה הרח"ז והרמ"ק לחז"א (קפה סע"א)

(בס' אור החמה). אור"ח וישב (לו, כא).

– עוד אפשר לומר: דין התורה שמעידין כו' הוא מצד הכלל של "אולינן בתר רובא" (הולכים אחר הרוב, ובמקרה זה על פי רוב מת האדם), אלא שמצד החומרא של איסור אשת איש צריך להיות רוב כזה שהמיעוט אינו אפילו "מיעוט דלא שכיח"⁴⁷, אבל לא שהוא נס ממש, שינוי הטבע, כי אם בלשון רבנו הזקן⁴⁸ "דמקרי נס בלשון בני אדם, וגם בלשון חכמים" – מכיון שסוף סוף עלול הוא לקרות לפעמים, והטעם שאף על פי כן לא מתחשבים באפשרות כזו, הרי זה רק מצד הכלל של אולינן בתר רובא, ואצל יוסף הרי לכמה דעות: א) השבטים היה להם דין של בני נח⁴⁹. ב) אצל בני נח אין הדין של רוב⁵⁰.

(47) תוד"ה חלב (בכורות כ, ב).

(48) שו"ת שם. ויל"ע בתנחומא ס"פ ויחי: שעשה לי נס כו'.

(49) פרשת דרכים בתחלתו. ובכ"מ.

(50) ראה שדי חמד כללים אות ג (סכ"ה ס"ק כ), ובפאת השדה כללים אות ג (ו, ג). וש"נ.

(51) מיכה ז, טו.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

ויה"ר שעי" קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ה)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד